

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Niende Afdeling)

25. januar 2024*

»Traktatbrud – direktiv 98/83/EF – kvaliteten af drikkevand – artikel 4, stk. 1 – medlemsstaternes forpligtelse til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at drikkevandet er sundt og rent – bilag I, del B – overskridelse af grænseværdierne for koncentrationerne af trihalomethaner i drikkevandet – artikel 8, stk. 2 – medlemsstaternes forpligtelse til hurtigst muligt at træffe de nødvendige udbedrende foranstaltninger til genoprettelse af vandkvaliteten og opprioritere deres gennemførelsesforanstaltninger«

I sag C-481/22,

angående et traktatbrudssøgsmål i henhold til artikel 258 TEUF, anlagt den 18. juli 2022,

Europa-Kommissionen ved L. Armati og E. Sanfrutos Cano, som befuldmægtigede,

sagsøger,

mod

Irland ved Chief State Solicitor M. Browne, A. Joyce og M. Tierney, som befuldmægtigede, bistået af C. Donnelly, SC, og D. Fennelly, BL,

sagsøgt,

har

DOMSTOLEN (Niende Afdeling),

sammensat af dommerne J.-C. Bonichot, som fungerende afdelingsformand, S. Rodin (refererende dommer) og L.S. Rossi,

generaladvokat: A. Rantos,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

* Processprog: engelsk.

afsagt følgende

Dom

- 1 Europa-Kommissionen har i stævningen nedlagt påstand om, at det fastslås, at Irland har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 4, stk. 1, i Rådets direktiv 98/83/EF af 3. november 1998 om kvaliteten af drikkevand (EFT 1998, L 330, s. 32), sammenholdt med bilag I, del B, hertil, og dette direktivs artikel 8, stk. 2, idet denne medlemsstat
  - ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at drikkevandet opfylder minimumskravet vedrørende koncentrationerne af trihalomethaner (herefter »THM«) heri i overensstemmelse med de parameterværdier, der er fastsat i bilag I, del B, til dette direktiv, i 21 offentlige vandforsyningsområder, nemlig Schull, Drimoleague, Glenties-Ardara, Roundwood, Caragh Lake PWS 022A, Kilkenny City (Radestown) WS, Granard, Gowna, Staleen, Drumcondrath, Grangemore, Lough Talt Regional Water Supply, Ring/Helvick, Aughrim/Annacurra, Bray Direct, Greystones, Kilmacanogue, Newtown Newcastle, Enniskerry Public Supply, Wicklow Regional Public Supply og Ballymagroarty (Irland), og i 9 private fælles vandforsyningsnet, nemlig Crossdowney, Townawilly, Cloonluane (Renvyle), Lettergesh/Mullaghgloss, Bonane, Parke, Nephin Valley GWS, Curramore (Ballinrobe) og Keash (Irland), og
  - ikke har sørget for hurtigst muligt at træffe de nødvendige udbedrende foranstaltninger til genoprettelse af drikkevandets kvalitet i ovennævnte offentlige vandforsyningsområder og private fælles vandforsyningsnet og ikke har opprioriteret gennemførelsen af disse foranstaltninger, bl.a. under hensyntagen til, i hvilken udstrækning den relevante parameterværdi er blevet overskredet, og til den potentielle fare for sundheden.

I. Retsforskrifter

A. EU-retten

- 2 I 29. betragtning til direktiv 98/83 var følgende anført:

»[M]edlemsstaterne bør i særlige tilfælde have tilladelse til at dispensere fra dette direktiv; der bør endvidere opstilles en passende ramme for sådanne dispensationer, forudsat at de ikke indebærer nogen sundhedsfare, og forudsat at drikkevandsforsyningen i det pågældende område ikke kan opretholdes på nogen anden rimelig måde.«
- 3 Dette direktivs artikel 4, stk. 1, bestemte følgende:

»Medlemsstaterne træffer, uden at det berører deres forpligtelser i henhold til andre fællesskabsbestemmelser, de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at drikkevandet er sundt og rent. Med henblik på at opfylde minimumskravene i dette direktiv betragtes drikkevand som sundt og rent, hvis det:

  - a) er frit for mikroorganismer, parasitter og stoffer i mængder eller koncentrationer, der udgør en potentiel fare for sundheden, og

og

b) opfylder de minimumskrav, der er fastsat i bilag I, del A og B

og hvis medlemsstaterne i overensstemmelse med de relevante bestemmelser i artikel 5 til 8 og artikel 10 samt i henhold til traktaten træffer alle andre nødvendige foranstaltninger for at sikre, at drikkevandet opfylder kravene i dette direktiv.«

4 Det nævnte direktivs artikel 8, stk. 2, fastsatte følgende:

»Overholder drikkevandet på trods af de foranstaltninger, der er truffet for at opfylde forpligtelserne i henhold til artikel 4, stk. 1, ikke de parameterverdier, der er fastsat i overensstemmelse med artikel 5, sørger den pågældende medlemsstat med forbehold af artikel 6, stk. 2, for, at der hurtigst muligt træffes udbedrende foranstaltninger til genoprettelse af drikkevandets kvalitet, og den opprioriterer sine gennemførelsesforanstaltninger, idet den bl.a. tager hensyn til, i hvilken udstrækning den pågældende parameterværdi er overskredet, og til den potentielle fare for sundheden.«

5 Artikel 9 i direktiv 98/83 med overskriften »Dispensationer« havde følgende ordlyd:

»1. Medlemsstaterne kan dispensere fra de parameterverdier, der er fastsat i bilag I, del B, eller som er fastsat i overensstemmelse med artikel 5, stk. 3, inden for en maksimal værdi, som de fastlægger, såfremt dispensationen ikke indebærer en potentiel fare for sundheden, og såfremt drikkevandsforsyningen i det pågældende område ikke kan opretholdes på nogen anden rimelig måde. Dispensationer skal gælde så kort tid som muligt og ikke længere end tre år; inden dispensationen udløber, skal der foretages en revision for at fastslå, om der er gjort tilstrækkeligt fremskridt. Hvis medlemsstaterne ønsker at give endnu en dispensation, skal de sende revisionen samt en begrundelse for deres beslutning om den anden dispensation til Kommissionen. Denne anden dispensation må heller ikke gælde længere end tre år.

2. Under særlige omstændigheder kan medlemsstaterne sende Kommissionen en ansøgning om en tredje dispensation for en periode på højst tre år. Kommissionen træffer afgørelse om denne ansøgning inden tre måneder.

3. I forbindelse med dispensationer, der er givet i overensstemmelse med stk. 1 og 2, angives følgende:

a) årsagen til dispensationen

b) den pågældende parameter, tidligere relevante kontrolresultater og den højeste tilladte værdi i henhold til dispensationen

c) det geografiske område, mængden af vand, der leveres pr. dag, den berørte befolkning, og om der er nogen relevant levnedsmiddelvirksomhed, der påvirkes

d) en passende kontrolplan, om nødvendigt med øget kontrolhyppighed

e) et sammendrag af planen for de nødvendige udbedrende foranstaltninger, herunder en tidsplan for arbejdet og et skøn over omkostningerne og bestemmelserne om revision

f) den nødvendige varighed af dispensationen.

4. Finder de kompetente myndigheder, at overskridelsen af parameterværdien er ubetydelig, og at udbedrende foranstaltninger i overensstemmelse med artikel 8, stk. 2, kan afhjælpe problemet inden for højst 30 dage, behøver kravene i stk. 3 ikke at anvendes.

I så fald skal de kompetente myndigheder eller andre relevante organer kun fastsætte den højeste tilladte værdi for den pågældende parameter og tidsfristen for afhjælpning af problemet.

5. Stk. 4 kan ikke længere anvendes, hvis den samme parameterværdi for en given vandforsyning i løbet af de foregående 12 måneder er blevet overskredet i mere end 30 dage sammenlagt.

6. Medlemsstater, som anvender de dispensationer, der er hjemlet i denne artikel, skal sørge for, at den befolkning, der berøres af dispensationen, straks informeres på passende vis om dispensationen og om betingelserne i forbindelse hermed. Derudover sørger medlemsstaterne om nødvendigt for at vejlede befolkningsgrupper, for hvilke dispensationen kan indebære en særlig risiko.

Disse forpligtelser gælder ikke for de i stk. 4 omhandlede forhold, medmindre de kompetente myndigheder bestemmer andet.

7. Bortset fra dispensationer, der gives i overensstemmelse med stk. 4, giver medlemsstaterne inden to måneder Kommissionen meddelelse om dispensationer, der vedrører en vandforsyning på mere end 1 000 [kubikmeter (m³)] pr. dag i gennemsnit eller en befolkning på mere end 5 000 personer, herunder de i stk. 3 omhandlede oplysninger.

8. Denne artikel gælder ikke for drikkevand, der udbydes til salg i flasker eller anden emballage.«

6 Samme direktivs artikel 14 med overskriften »Frist for overensstemmelse« bestemte følgende:

»Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at kvaliteten af drikkevand bringes i overensstemmelse med dette direktiv senest fem år efter dets ikrafttræden, jf. dog bilag I, del B, note 2, 4 og 10.«

7 Artikel 15 i direktiv 98/83 med overskriften »Særlige tilfælde« fastsatte følgende i stk. 1 og 2:

»1. Medlemsstaterne kan i særlige tilfælde og for geografisk afgrænsede områder indgive en særlig ansøgning til Kommissionen om en længere frist end fastsat i artikel 14. Denne yderligere frist må ikke være længere end tre år, og inden dens udløb skal der foretages en revision, hvis resultat sendes til Kommissionen, som på grundlag af denne revision kan tillade en anden yderligere frist på op til tre år. Denne bestemmelse gælder ikke for drikkevand, der udbydes til salg i flasker eller anden emballage.

2. Den behørigt begrundede ansøgning skal indeholde en redegørelse for de opståede vanskeligheder og mindst indeholde de i artikel 9, stk. 3, anførte oplysninger.«

8 Bilag I til dette direktiv med overskriften »Parametre og parameterværdier« indeholdt en del B med overskriften »Kemiske parametre« og følgende tekst:

»Parameter	Parameterværdi	Enhed	Noter
[...]	[...]	[...]	[...]

[THM] – i alt	100	[mikrogram/liter (µg/l)]	Summen af koncentrationerne af de angivne forbindelser. Note 10
[...]	[...]	[...]	[...]

[...]

Note 10: Medlemsstaterne bør, når det er muligt, uden at desinfektion påvirkes heraf, tilstræbe en lavere værdi.

De bestemte forbindelser er: chloroform, bromoform, dibromchlormethan, bromdichlormethan.

For det vand, der henvises til i artikel 6, stk. 1, litra a), b) og d), skal denne værdi overholdes senest ti kalenderår efter dette direktivs ikrafttræden. Parameterværdien for [THM] i alt er 150 µg/l fra fem år efter dette direktivs ikrafttræden til ti år efter dets ikrafttræden.

Medlemsstaterne sikrer, at der træffes de fornødne foranstaltninger for at nedbringe [THM-]indholdet i drikkevand så meget som muligt i den periode, der er nødvendig for at kunne overholde parameterværdien.

Ved gennemførelsen af foranstaltningerne for at nå denne værdi skal medlemsstaterne først prioritere de områder, hvor [THM]-koncentrationerne i drikkevandet er højest.«

B. Irsk ret

- 9 Direktiv 98/83 blev oprindeligt gennemført i irsk ret ved European Communities (Drinking Water) Regulations 2000 (bekendtgørelse af 2000 om De Europæiske Fællesskaber (Drikkevand), S.I. nr. 439/2000), som nu er erstattet af European Union (Drinking Water) Regulations 2014 (bekendtgørelse af 2014 om Den Europæiske Union (Drikkevand), S.I. nr. 122/2014), som ændret (herefter »bekendtgørelsen af 2014 om drikkevand«).
- 10 Regulation 4 i bekendtgørelsen af 2014 om drikkevand er affattet som følger:
  - »1. Med forbehold af eventuelle dispensationer i henhold til Regulation 11 sikrer vandleverandører, at vandet er sundt og rent og opfylder kravene i denne bekendtgørelse.
  2. Med henblik på stk. 1 anses vand for at være sundt og rent, såfremt det
    - a) er frit for mikroorganismer, parasitter og stoffer i mængder eller koncentrationer, der udgør en potentiel fare for sundheden, og
    - b) overholder de kvalitetskrav, der er fastsat i tabel A og B i bilagets del 1.«

11 Regulation 10, stk. 4, i bekendtgørelsen af 2014 om drikkevand har følgende ordlyd:

»Med forbehold af Regulation 9 og stk. 5 og 8 skal kontrolmyndigheden, når det ved en kontrol foretaget i henhold til denne bekendtgørelse konstateres, at kvaliteten af drikkevandet ikke er i overensstemmelse med parameterverdierne i bilagets del 1, med forbehold af de dispensationer, der er i kraft i henhold til denne bekendtgørelse,

- a) sikre, at vandleverandøren hurtigst muligt træffer de nødvendige udbedrende foranstaltninger til genoprettelse af vandkvaliteten, idet myndigheden med henblik herpå kan give den pågældende vandleverandør sådanne instrukser, som den måtte finde hensigtsmæssige
- b) opprioritere gennemførelsesforanstaltningerne, bl.a. under hensyntagen til, i hvilken udstrækning den relevante parameterverdi er blevet overskredet, og til den potentielle fare for sundheden
- c) medmindre andet er angivet i de retningslinjer, der er omhandlet i stk. 8, inden 14 dage efter modtagelsen af kontrolresultaterne pålægge vandleverandører at udarbejde et handlingsprogram inden for 60 dage, at forelægge dette for kontrolmyndigheden til godkendelse og at gennemføre det til forbedring af vandkvaliteten med henblik på at sikre overholdelsen af denne bekendtgørelse hurtigst muligt og senest [inden for 1 eller 2 år, alt efter omstændighederne].«

II. Den administrative procedure

- 12 Irish Water, der er et offentligt vandforsyningsselskab, har siden den 1. januar 2014 haft ansvaret for den offentlige vandressourceforvaltning på irsk område og for, under tilsyn af Environmental Protection Agency (miljøstyrelsen, Irland) (herefter »EPA«), at sikre, at drikkevandskvaliteten overholder de krav, der er fastsat ved direktiv 98/83 og ved de nationale bestemmelser, hvorved dette direktiv er gennemført i den irske retsorden. Irish Water har siden denne dato haft ansvaret for drikkevandsforsyningen i områder, der hører under 34 by- og amtsråd. Foruden de offentlige vandforsyningsnet, der drives af Irish Water, leverer også private kooperativer kaldet »*Group Water Schemes*« (fælles vandforsyningsnet) drikkevandsforsyningstjenester i et antal landområder.
- 13 Den 3. december 2014 og den 23. januar 2015 anmodede Kommissionens tjenestegrene de irske myndigheder om oplysninger om gennemførelsen af direktiv 98/83 i Irland. De irske myndigheder besvarede disse anmodninger henholdsvis den 9. januar og den 19. marts 2015 ved fremlæggelse af detaljerede oplysninger om omfanget af overskridelsen af den tilladte grænse for koncentrationer af THM i drikkevandet i Irland, om den information, der var givet til offentligheden, og om de udbedrende foranstaltninger, der var indført.
- 14 Efter at de oplysninger, som de irske myndigheder havde fremsendt den 9. januar og den 19. marts 2015, var blevet gennemgået, meddelte Kommissionens tjenestegrene den 11. maj 2015 de irske myndigheder, at de således beskrevne forhold ikke var i overensstemmelse med de krav, der følger af artikel 4 og 8 i direktiv 98/83, og med bilag I, del B, hertil. De irske myndigheder reagerede på dette ved skrivelse af 28. september 2015, og spørgsmålet blev behandlet i et møde den 1. december 2015 mellem disse myndigheder og Kommissionens tjenestegrene.

- 15 De irske myndigheder fremsendte en første statusrapport den 7. marts 2016, som blev suppleret den 29. april 2016. Med hensyn til de private fælles vandforsyningsnet, der blev anset for problematiske, fremlagde de særskilte rapporter.
- 16 Efter en yderligere anmodning fra Kommissionens tjenestegrene, der blev sendt til de irske myndigheder den 9. august 2016, fremsendte disse ved skrivelse af 30. august 2016 endnu en statusrapport og særskilte rapporter for de private fælles vandforsyningsnet til Kommissionens tjenestegrene. Den 18. november 2016 fremsendte de irske myndigheder en tredje statusrapport.
- 17 Efter gennemgangen af disse tre statusrapporter var det Kommissionens opfattelse, at flere vandforsyningsnet på trods af visse fremskridt stadig ikke syntes at være i overensstemmelse med kravene i direktiv 98/83. Kommissionen sendte derfor den 20. juli 2018 en åbningsskrivelse til Irland, hvori den fastslog, at Irland havde tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 4 i direktiv 98/83, sammenholdt med bilag I, del B, hertil, og dette direktivs artikel 8 med hensyn til 73 offentlige vandforsyningsområder, der dækkede en befolkning på 481 218 indbyggere, og 24 private fælles vandforsyningsnet, der dækkede en befolkning på 22 989 indbyggere.
- 18 Den 19. oktober 2018 besvarede Irland åbningsskrivelsen med nærmere oplysninger om de fremskridt, der allerede var gjort, og med angivelse af, at fuld overensstemmelse med kravene i direktiv 98/83 med hensyn til forholdene i Irland ville være opnået ved udgangen af 2021.
- 19 Den 14. maj 2020 sendte Kommissionen en begrundet udtalelse til Irland, hvori den anførte, at Irland havde tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 4, stk. 1, i direktiv 98/83, sammenholdt med bilag I, del B, hertil, og dette direktivs artikel 8, stk. 2, idet denne medlemsstat ikke havde truffet de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at drikkevandet opfyldte minimumskravet vedrørende forekomsten af THM heri i overensstemmelse med de parameterværdier, der er fastsat i bilag I, del B, til direktivet, i 31 offentlige vandforsyningsområder, der dækkede en befolkning på 284 527 indbyggere, og i 13 private fælles vandforsyningsnet, der dækkede en befolkning på 9 701 indbyggere, angivet af Kommissionen, og for at der hurtigst muligt blev truffet de nødvendige udbedrende foranstaltninger til genoprettelse af drikkevandets kvalitet i disse offentlige vandforsyningsområder og disse private fælles vandforsyningsnet, og idet denne medlemsstat ikke havde opprioriteret gennemførelsen af disse foranstaltninger, bl.a. under hensyntagen til, i hvilken udstrækning den relevante parameterværdi var blevet overskredet, og til den potentielle fare for sundheden.
- 20 Kommissionen pålagde ved den begrundede udtalelse ligeledes Irland at overholde sine forpligtelser inden for en frist på fire måneder regnet fra fremsendelsen af udtalelsen og senest den 15. september 2020.
- 21 Irland besvarede den begrundede udtalelse den 18. september 2020 og fremsendte supplerende oplysninger til Kommissionen den 2. marts 2021. Den 18. juni 2021 fremsendte de irske myndigheder som svar på en anmodning fra Kommissionens tjenestegrene resultaterne af deres overvågning for 2020.
- 22 Irland anførte i sit svar på den begrundede udtalelse, at medlemsstaten varigt havde opnået overholdelse af de krav, der følger af direktiv 98/83, i 15 af de 31 offentlige vandforsyningsområder og i 3 af de 13 private fælles vandforsyningsnet, der var nævnt i udtalelsen.

- 23 Ved skrivelse af 2. marts 2021 meddelte Irland Kommissionen, at to andre offentlige vandforsyningsområder var blevet bragt i overensstemmelse med kravene.
- 24 Den 19. maj 2021 rettede Kommissionen en teknisk anmodning til Irland om fremsendelse til den af oplysningerne om overvågning af THM-koncentrationerne for 2020 for alle offentlige vandforsyningsområder, der var omfattet af traktatbrudsproceduren.
- 25 Den 18. juni 2021 fremsendte Irland oplysninger for de fleste af disse vandforsyningsområder. Kommissionen modtog derimod ingen overvågningsoplysninger, end ikke ufuldstændige oplysninger, for tre offentlige vandforsyningsområder, der var omfattet af den begrundede udtalelse.
- 26 Da Kommissionen ikke var tilfreds med de svar og oplysninger, der var afgivet af Irland, besluttede den at anlægge dette traktatbrudssøgsmål.

III. Om søgsmålet

- 27 Kommissionen har til støtte for søgsmålet fremsat to klagepunkter, hvoraf det første vedrører en tilsidesættelse af artikel 4, stk. 1, i direktiv 98/83, sammenholdt med bilag I, del B, hertil, idet Irland ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at drikkevandet opfylder minimumskravet vedrørende THM-koncentrationerne heri i overensstemmelse med de parameterværdier, der er fastsat i bilag I, del B, med hensyn til drikkevandets kvalitet i 21 offentlige vandforsyningsområder og i 9 private fælles vandforsyningsnet, og det andet en tilsidesættelse af artikel 8, stk. 2, i direktiv 98/83, idet Irland ikke hurtigst muligt har truffet de nødvendige udbedrende foranstaltninger til genoprettelse af drikkevandets kvalitet i disse offentlige vandforsyningsområder og private fælles vandforsyningsnet, bl.a. under hensyntagen til, i hvilken udstrækning den relevante parameterværdi er overskredet, og til den potentielle fare for sundheden.
- 28 Indledningsvis bemærkes, at THM er kemiske forbindelser, der dannes ved, at desinfektionsmidler på basis af klor reagerer med organisk materiale i vandet, såsom bakterier og planterester. THM forekommer ofte i drikkevand, især i vandrensningsanlæg, der anvender klor til at fjerne bakterier og forurenende stoffer.
- 29 THM er problematiske for menneskers sundhed og miljøet, eftersom langvarig eksponering for høje niveauer af kemiske forbindelser i drikkevand kan udgøre en risiko, f.eks. for at udvikle kræft, såsom blærekræft og tyktarmskræft, og forårsage mave-tarm-problemer og hudirritation. Når først THM er udledt til miljøet, kan de desuden være giftige for vandfaunaen, forstyrre ferskvandsøkosystemerne og medvirke til dannelse af døde zoner i havene ved at fremme overdreven algevækst.
- 30 Med henblik på at mindske koncentrationerne af THM i drikkevand i overensstemmelse med direktiv 98/83 skal de vandregulerende myndigheder og de virksomheder, der renser drikkevand, anvende alternative desinfektionsmetoder, mindske mængden af organisk materiale i råvandet og optimere rensningsprocesserne for at minimere dannelsen af disse forbindelser.

A. Om formaliteten vedrørende søgsmålet med hensyn til tre offentlige vandforsyningsområder

1. Parternes argumentation

- 31 Irland har anført, at Kommissionens søgsmål skal afvises med hensyn til de offentlige vandforsyningsområder Drimoleague, Ring/Helvick og Grangemore.
- 32 Irland har i svarskriftet gjort gældende, at »det vigtigste referencepunkt for afgørelsen af, om en given offentlig vandforsyning overholder de parameterværdier, der er fastsat for THM, er EPA's liste over udbedrende foranstaltninger«. Irland har anført, at de pågældende tre offentlige vandforsyningsområder ikke blev opført på listen over udbedrende foranstaltninger, »idet de ikke længere fandtes«. Irland anerkender, at Kommissionen i sådanne situationer i vidt omfang er afhængig af de oplysninger, som den får fra den pågældende medlemsstat, men afviser, at medlemsstaten ikke skulle have overholdt sin oplysningspligt i den foreliggende sag.
- 33 Kommissionen har gjort gældende, at Irland har begået en fejl ved ikke specifikt at oplyse den om fjernelsen fra listen af disse tre offentlige vandforsyningsområder, ved ikke at fremlægge oplysninger, der kan bevise, at de nye vandforsyningsnet er i overensstemmelse med de forpligtelser, der følger af direktiv 98/83, og – med hensyn til de offentlige vandforsyningsområder Ring/Helvick og Grangemore – ved ikke at begrunde fjernelse af et »ikke overensstemmende vandforsyningsområde« fra listen over udbedrende foranstaltninger.
- 34 Ifølge Kommissionen har Irland ikke informeret den om, at det offentlige vandforsyningsområde Drimoleague fremover var knyttet til vandforsyningsnettet Skibbereen (Irland). Kommissionen var derfor på det tidspunkt, hvor den indgav stævningen, ikke i besiddelse af oplysninger, på grundlag af hvilke den ville have kunnet konkludere, at problemet med drikkevandskvaliteten i det offentlige vandforsyningsområde Drimoleague var blevet løst. Det var først i forbindelse med svarskriftet, at Irland fremsendte overvågningsoplysninger, der viste, at vandforsyningsnettet Skibbereen overholdt de parameterværdier, der var fastsat for THM. Disse oplysninger blev meddelt for sent til at kunne tages i betragtning ved vurderingen af, om der var grundlag for søgsmålet for så vidt angår det offentlige vandforsyningsområde Drimoleague.
- 35 Irland har anført, at selv om Kommissionen hævder ikke at være blevet informeret om, at det offentlige vandforsyningsområde Drimoleague fremover blev forsynet af et andet vandforsyningsnet, har den dog medgivet, at den burde have set fjernelsen af et sådant område fra listen over udbedrende foranstaltninger som en indikator på overensstemmelse. De irske myndigheder fremsendte ganske vist i den foreliggende sag den 18. juni 2021 overvågningsresultater til Kommissionen, der indikerede en overskridelse af parameterværdien for THM i dette offentlige vandforsyningsområde, der var konstateret den 21. juli 2020, men det forholder sig ikke desto mindre således, at det offentlige vandforsyningsnet Drimoleague ikke længere eksisterede på den dato, der var fastsat i den begrundede udtalelse, nemlig den 15. september 2020.
- 36 Men hensyn til de offentlige vandforsyningsområder Ring/Helvick og Grangemore har Irland i svarskriftet gjort gældende, at disse heller ikke længere fandtes på denne dato, således som det fremgår af de oplysninger, som Irland fremsendte som svar på den begrundede udtalelse.

- 37 Kommissionen har anført, at den ikke på grundlag af den blotte oplysning i svaret på den begrundede udtalelse om, at disse to offentlige vandforsyningsområder var blevet fjernet fra »EPA's liste over udbedrende foranstaltninger vedrørende THM«, kunne konkludere, at disse fra da af overholdt de krav, der er fastsat ved direktiv 98/83. På trods af den ændring, der tilsyneladende havde fundet sted inden fremsendelsen af svaret på den begrundede udtalelse, informerede Irland ikke Kommissionen om, at de offentlige vandforsyningsområder Ring/Helvick og Grangemore fremover var knyttet til henholdsvis vandforsyningsnettet Dungarvan og vandforsyningsnettet Boyle (Irland). Da oplysningerne herom blev fremsendt, var de desuden ikke ledsaget af information, der gjorde det muligt for Kommissionen at konkludere, at indbyggerne i vandforsyningsområderne Ring/Helvick og Grangemore fremover var tilsluttet et vandforsyningsnet, der overholdt de relevante parameterværdier. Kommissionen var derfor på det tidspunkt, hvor den indgav stævningen, ikke i besiddelse af oplysninger, på grundlag af hvilke den kunne lægge til grund, at problemet med drikkevandskvaliteten i de offentlige vandforsyningsområder Ring/Helvick og Grangemore var blevet løst.
- 38 Kommissionen har ligeledes fremhævet, at Domstolen allerede har forkastet et argument om, at nedlæggelse af et ikke overensstemmende offentligt vandforsyningsystem og tilslutning af det område, som tidligere blev forsynet af dette, til et nyt offentligt vandforsyningsområde skulle være tilstrækkelig til, at en traktatbrudsprocedure vedrørende en ikke overensstemmende vandforsyning kan indstilles, uden at det er nødvendigt at informere Kommissionen om ændringen eller fremsende oplysninger om niveauerne af THM-koncentrationer i det nye vandforsyningsområde. En administrativ omorganisering gør ikke traktatbrudsproceduren irrelevant, og selv om der faktisk kan være tale om en hensigtsmæssig løsning med henblik på overholdelse af kravene, tilkommer det den berørte medlemsstat at fremsende klare oplysninger, der forklarer den administrative ændring, f.eks. nedlæggelse af et vandforsyningsnet og tilslutning af det pågældende område til et andet forsyningsnet, og oplysninger, på grundlag af hvilke det kan konkluderes, at ændringen har løst problemet, dvs. at den nye forsyning overholder de parameterværdier, der er fastsat ved direktiv 98/83.
- 39 Kommissionen er af den opfattelse, at den har fremlagt tilstrækkelige beviser for overtrædelsen. Den har desuden fremsendt en anmodning om supplerende oplysninger efter Irlands svar på den begrundede udtalelse og inden indbringelsen af sagen for Domstolen, uanset at den ikke har pligt til at gøre dette i henhold til artikel 258 TEUF.

2. Domstolens bemærkninger

- 40 Irland har i det væsentlige gjort gældende, at søgsmålet skal afvises for så vidt angår de offentlige vandforsyningsområder Drimoleague, Ring/Helvick og Grangemore, og har nærmere bestemt begrundet dette med, at disse tre områder på datoen for udløbet af fristen i den begrundede udtalelse, nemlig den 15. september 2020, ikke længere var opført på EPA's liste over udbedrende foranstaltninger, idet de ikke længere fandtes. Det offentlige vandforsyningsområde Drimoleague er nærmere bestemt blevet forbundet med forsyningsnettet Skibbereen, området Ring/Helvick med forsyningsnettet Dungarvan, og det offentlige vandforsyningsområde Grangemore er blevet lagt sammen med området Boyle.
- 41 Det bemærkes indledningsvis for det første, at det følger af fast retspraksis om bevisbyrden som led i et traktatbrudssøgsmål i medfør af artikel 258 TEUF, at det påhviler Kommissionen at godtgøre, at det hævdede traktatbrud foreligger. Det er Kommissionen, der skal fremføre de omstændigheder, som er nødvendige for, at Domstolen kan efterprøve, om der foreligger et

traktatbrud, og den kan ikke påberåbe sig nogen formodning herfor (dom af 5.3.2020, Kommissionen mod Cypern (Opsamling og rensning af byspildevand), C-248/19, EU:C:2020:171, præmis 20 og den deri nævnte retspraksis).

- 42 Først når Kommissionen har givet oplysninger, der fyldestgørende beviser visse omstændigheder på den sagsøgte medlemsstats område, påhviler det den pågældende medlemsstat konkret og detaljeret at bestride de således fremlagte oplysninger og følgerne heraf (dom af 5.3.2020, Kommissionen mod Cypern (Opsamling og rensning af byspildevand), C-248/19, EU:C:2020:171, præmis 21 og den deri nævnte retspraksis).
- 43 Da spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger et traktatbrud, desuden skal vurderes på baggrund af forholdene i den berørte medlemsstat, som de var ved udløbet af fristen i den begrundede udtalelse, kan ændringer af love og forskrifter, der er foretaget i tiden derefter, ikke tages i betragtning af Domstolen (dom af 17.12.2020, Kommissionen mod Grækenland, C-849/19, EU:C:2020:1047, præmis 56 og den deri nævnte retspraksis).
- 44 I den foreliggende sag følger det heraf, at spørgsmålet om, hvorvidt de påståede traktatbrud foreligger, skal vurderes på baggrund af forholdene i Irland ved udløbet af fristen i den begrundede udtalelse, uden hensyntagen til de akter, hvorved denne medlemsstat besluttede at foretage de ændringer, der er omhandlet i denne doms præmis 37, uden at informere Kommissionen herom eller holde den underrettet om niveauet af THM-forureningen i de nye drikkevandsforsyningsområder.
- 45 I det foreliggende tilfælde er det ubestridt, at de overskridelser af parameterverdierne, som er genstand for dette søgsmål, herunder i de tre offentlige vandforsyningsområder, med hensyn til hvilke det er blevet gjort gældende, at søgsmålet skal afvises, er fastslået på grundlag af oplysninger, som Irland har fremsendt til Kommissionen, og som denne medlemsstat ikke har rejst tvivl om hverken i den administrative fase eller for Domstolen.
- 46 I denne henseende følger det af fast retspraksis, at Kommissionen, der ikke har egne undersøgelsesbeføjelser, i vidt omfang er afhængig af de oplysninger, som den pågældende medlemsstat har meddelt (jf. i denne retning dom af 26.4.2005, Kommissionen mod Irland, C-494/01, EU:C:2005:250, præmis 43). Det følger heraf, at når Irland ikke informerede Kommissionen om de ændringer, der er omhandlet i denne doms præmis 36, og ikke meddelte den oplysninger, på grundlag af hvilke den kunne fastslå, at kvaliteten af det drikkevand, der blev leveret til personer, som tidligere var tilknyttet de offentlige vandforsyningsområder Drimoleague, de Ring/Helvick og Grangemore, nu var i overensstemmelse med de parameterverdier, der er fastsat ved direktiv 98/83 med hensyn til THM-koncentrationer, kunne Kommissionen ikke vide, om denne overensstemmelse var indtrådt inden datoen for udløbet af fristen i den begrundede udtalelse.
- 47 Endelig bemærkes, at Domstolen allerede har forkastet et argument om afvisning af et traktatbrudssøgsmål vedrørende visse byområder, der var støttet på, at disse efter en lokal administrativ omorganisering ikke længere eksisterede. Det kan således ikke alene på grundlag af administrative ændringer af den interne irske ordning, som er foretaget efter Kommissionens fremsendelse af åbningsskrivelsen, og som har betydet, at et offentligt vandforsyningssystem, der ikke overholdt de tærskler, der er fastsat ved direktiv 98/83, er blevet nedlagt, og at det område, som tidligere blev forsynet af dette system, er blevet tilsluttet et nyt offentligt vandforsyningsområde, konkluderes, at traktatbrudsproceduren vedrørende en ikke

overensstemmende vandforsyning alene af den grund er uden genstand (jf. analogt dom af 6.10.2021, Kommissionen mod Italien (Kloaknet og rensning af byspildevand) C-668/19, EU:C:2021:815, præmis 40 og 41).

- 48 Selv om en sådan lokal administrativ omorganisering faktisk kan gøre det muligt at overholde de grænseværdier, der er fastsat ved direktiv 98/83, tilkommer det nemlig Irland at give Kommissionen nærmere oplysninger om, hvori denne administrative ændring konkret består, f.eks. ved at oplyse, at et sådant vandforsyningssystem er blevet nedlagt, og at det berørte område er blevet tilsluttet et sådant andet forsyningssystem, og oplysninger, der viser, at den pågældende ændring har løst problemet med THM-forurening af drikkevandet, dvs. at den nye drikkevandsforsyning overholder de grænseværdier, der er fastsat ved direktiv 98/83.
- 49 Under disse omstændigheder kan traktatbrudssøgsmålet antages til realitetsbehandling, også med hensyn til de offentlige vandforsyningsområder Drimoleague, Ring/Helvick og Grangemore.

B. Realiteten

1. Det første klagepunkt

- 50 Kommissionen har med det første klagepunkt foreholdt Irland at have tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 4, stk. 1, i direktiv 98/83 i 21 offentlige vandforsyningsområder og i 9 private fælles vandforsyningsnet, hvor parameterværdien for det højeste tilladte niveau for koncentrationer af THM i drikkevandet, som specificeret i bilag I, del B, til direktivet, er blevet overskredet.
- 51 Irland har bestridt, at der foreligger traktatbrud, og har herved bestridt, at direktiv 98/83 indfører en resultatforpligtelse, og at de beviser for det hævdede traktatbrud, som Kommissionen har fremlagt, er tilstrækkelige. Irland har henvist til en række specifikke faktorer, der kan begrunde overskridelsen af disse grænseværdier.

a) Resultatforpligtelsen

1) Parternes argumentation

- 52 Kommissionen har i stævningen anført, at artikel 4, stk. 1, i direktiv 98/83 pålægger medlemsstaterne en resultatforpligtelse, nemlig at sikre, at drikkevandet er sundt og rent.
- 53 I svarskriftet har Irland heroverfor anført, at den grundlæggende forpligtelse, der påhviler medlemsstaterne i henhold til denne bestemmelse, er en forpligtelse til at »træffe de nødvendige foranstaltninger« for at sikre, at vandet er sundt og rent. Irland har gjort gældende, at denne bestemmelse skal fortolkes på baggrund af sin ordlyd, den sammenhæng, hvori den indgår, og formålene med den, hvilket burde føre til den konklusion, at den ikke indfører en resultatforpligtelse for medlemsstaterne. Selv hvis dette skulle være tilfældet, er en sådan forpligtelse under alle omstændigheder ikke absolut eller ubetinget.
- 54 Kommissionen har gjort gældende, at den fortolkning, som Irland har foreslået, er i strid med traktaterne, selve direktiv 98/83 og retspraksis vedrørende overholdelse af parameterværdier. I henhold til artikel 288, stk. 3, TEUF er et direktiv med hensyn til det tilsigtede mål bindende for

medlemsstaterne, og i den foreliggende sag pålægger artikel 4, stk. 1, i direktiv 98/83 medlemsstaterne at sikre, at koncentrationerne af THM i drikkevandet ikke overstiger parameterværdien 100 µg/l. Det tilkommer den berørte medlemsstat at afgøre, hvilke foranstaltninger der er nødvendige for at nå dette resultat, men den har til gengæld ikke andet valg end at nå det.

- 55 Domstolen har i øvrigt allerede fortolket artikel 4 i direktiv 98/83 således, at denne bestemmelse er bindende for medlemsstaterne med hensyn til den vandkvalitet, der skal nås. Ifølge Kommissionen fremgår dette af dom af 31. januar 2008, Kommissionen mod Frankrig (C-147/07, EU:C:2008:67), der vedrørte en tilsidesættelse af en forpligtelse i henhold til denne bestemmelse på grund af overskridelser af den tilladte grænse for koncentrationer af nitrater og pesticider i drikkevandet.
- 56 Kommissionen har fremhævet, at Irland ikke bestrider, at koncentrationerne af THM i drikkevandet overskrider parameterværdien på 100 µg/l på de lokaliteter, der er nævnt i den begrundede udtalelse. Irland har tværtimod altid anerkendt, at der er et problem med hensyn til de acceptable niveauer for THM-koncentrationer.
- 57 I duplikken har Irland subsidiært gjort gældende, at den forpligtelse, som medlemsstaterne er pålagt ved artikel 4, stk. 1, i direktiv 98/83, kan anses for at være delvis en indsatsforpligtelse og delvis en resultatforpligtelse.
- 58 Irland har anført, at en fortolkning af denne bestemmelse, hvorefter den indfører en absolut og ubetinget forpligtelse, ikke tager hensyn til de reelle forhold i Irland. Kvaliteten af drikkevandet er nemlig ikke konstant, men varierer afhængigt af en bred vifte af miljøfaktorer og geografiske og fysiske faktorer, der påvirker niveauerne af THM-koncentrationer og gør det meget vanskeligt at overholde de parameterværdier, der er fastsat ved direktiv 98/83, på visse lokaliteter, selv når alle de nødvendige foranstaltninger er truffet.
- 59 Ifølge Irland er der på trods af et begrænset antal tilfælde af overskridelser af niveauerne af koncentrationer af THM i drikkevandet blevet truffet de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at drikkevandet er sundt og rent i overensstemmelse med den forpligtelse, der påhviler Irland i henhold til direktivets artikel 4, stk. 1. Det følger heraf, at Irland på datoen for udløbet af fristen for overensstemmelse i den begrundede udtalelse opfyldte sine forpligtelser i henhold til denne bestemmelse og dermed sine forpligtelser i henhold til traktaterne.

2) Domstolens bemærkninger

- 60 Medlemsstaterne har i henhold til artikel 4, stk. 1, i direktiv 98/83, sammenholdt med bilag I, del B, hertil, pligt til at overholde parameterværdien på 100 µg/l vedrørende det højeste tilladte niveau i alt for koncentrationer af THM i drikkevandet.
- 61 Irland har anført, at direktivets artikel 4, stk. 1, ikke skaber en resultatforpligtelse med hensyn til ikke at overskride denne grænseværdi.
- 62 Det bemærkes i denne henseende, at i medfør af artikel 288, stk. 3, TEUF er et direktiv med hensyn til det tilsigtede mål bindende for enhver medlemsstat, som det rettes til, men overlader det til de nationale myndigheder at bestemme form og midler for gennemførelsen.

- 63 I den foreliggende sag består dette mål – for medlemsstaterne – i at sikre, at det ledningsvand, der anvendes til drikkevand, overholder et vist antal væsentlige parametre for kvalitet og sundhed, herunder det, der er omhandlet i dette søgsmål, nemlig et højeste niveau for koncentrationer af THM i drikkevandet. Medlemsstaterne har således pligt til at sørge for, at disse koncentrationer ikke i alt overskrider 100 µg/l.
- 64 Artikel 4, stk. 1, i direktiv 98/83 bestemmer nemlig, at medlemsstaterne skal træffe alle nødvendige foranstaltninger for at sikre, at drikkevandet opfylder de krav, der er fastsat i direktivet.
- 65 Domstolen har således allerede fastslået, bl.a. i dom af 31. januar 2008, Kommissionen mod Frankrig (C-147/07, EU:C:2008:67), at artikel 4 i direktiv 98/83 er bindende for medlemsstaterne med hensyn til de minimumskvalitetskrav, som drikkevand skal opfylde. I samme retning har Domstolen i dom af 14. november 2002, Kommissionen mod Irland (C-316/00, EU:C:2002:657), fastslået, at Rådets direktiv 80/778/EØF af 15. juli 1980 om kvaliteten af drikkevand (EFT 1980, L 229, s. 11), som direktiv 98/83 erstattede, ikke pålægger medlemsstaterne en simpel omsorgspligt, men derimod en resultatforpligtelse. Det samme gælder den forpligtelse, som medlemsstaterne er pålagt i henhold til artikel 4, stk. 1, i direktiv 98/83.
- 66 Det følger heraf, at Irlands argumentation om, at denne EU-retlige bestemmelse ikke fastsætter en resultatforpligtelse, skal forkastes.

b) Om beviserne

1) Parternes argumentation

- 67 Irland har foreholdt Kommissionen, at den har baseret sig på den formodning, at eftersom kvaliteten af drikkevandet i de 21 offentlige vandforsyningsområder og de 9 private fælles vandforsyningsnet, der er opregnet i bilaget til stævningen, angiveligt ikke overholdt maksimumstærsklen for THM-koncentrationer, nemlig 100 µg/l, har Irland nødvendigvis tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 4, stk. 1, i direktiv 98/83.
- 68 Irland er af den opfattelse, at for så vidt som den forpligtelse, der følger af artikel 4, stk. 1, i direktiv 98/83, er en forpligtelse til at træffe de nødvendige foranstaltninger med henblik på at nå et resultat, og for så vidt som det fremgår af direktiv 98/83, at selv når sådanne foranstaltninger er truffet, kan det nogle gange være umuligt at overholde de parameterværdier, der er fastsat i overensstemmelse med direktivets artikel 5, er det ikke tilstrækkeligt, at Kommissionen påberåber sig en sådan formodning. I den foreliggende sag påhvilede det derimod Kommissionen gennem tilstrækkelige beviser at godtgøre, at Irland med hensyn til de forsyningsnet, der er angivet i bilaget til stævningen, ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at drikkevandet er sundt og rent, hvilket Kommissionen ikke har gjort.
- 69 Kommissionen har erindret om, at overskridelse af en parameterværdi har en faktisk og objektiv karakter, og at de oplysninger, som Irland har fremsendt – og ikke rejst tvivl om – taler for sig selv i denne henseende.
- 70 Det er imidlertid korrekt, at Kommissionen skal forsyne Domstolen med de nødvendige oplysninger for, at denne kan fastslå, at de traktatbrud, som Kommissionen foreholder medlemsstaterne, foreligger. Medlemsstaterne har imidlertid pligt til at bistå Kommissionen i

gennemførelsen af dens opgaver, og med hensyn til efterprøvelsen af, om de nationale bestemmelser, der skal sikre en effektiv gennemførelse af et direktiv, anvendes korrekt i praksis, skal der tages hensyn til, at Kommissionen, der ikke har egne undersøgelsesbeføjelser på området, i vidt omfang er afhængig af de oplysninger, som den pågældende medlemsstat har meddelt.

- 71 Irland har i duplikken anført, at den omstændighed, at de foranstaltninger, som en medlemsstat har truffet, først får virkning og først gør det muligt at sikre overholdelse af de forpligtelser, der påhviler medlemsstaten i henhold til et direktiv, efter et stykke tid, ikke betyder, at de pågældende foranstaltninger ikke er blevet truffet.

2) Domstolens bemærkninger

- 72 Irland har anført, at Kommissionen ikke gennem tilstrækkelige beviser har godtgjort, at Irland ikke i alle de drikkevandsforsyningsnet, der er angivet i stævningen, har truffet de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at drikkevandet er sundt og rent.
- 73 Det bemærkes i denne henseende, at det under en traktatbrudssag i henhold til artikel 258 TEUF påhviler Kommissionen at godtgøre, at det påståede traktatbrud foreligger. Det er Kommissionen, som skal fremføre de omstændigheder, som er nødvendige for, at Domstolen kan efterprøve, om der foreligger et traktatbrud, og Kommissionen kan ikke påberåbe sig nogen formodning herfor (jf. i denne retning dom af 26.4.2005, Kommissionen mod Irland, C-494/01, EU:C:2005:250, præmis 41 og den deri nævnte retspraksis).
- 74 Medlemsstaterne er imidlertid i medfør af artikel 4, stk. 3, TEU forpligtet til at bistå Kommissionen i gennemførelsen af dens opgaver, som i henhold til artikel 17, stk. 1, TEU navnlig består i at drage omsorg for gennemførelsen af traktatens bestemmelser og af de bestemmelser, der vedtages af institutionerne på grundlag heraf (dom af 26.4.2005, Kommissionen mod Irland, C-494/01, EU:C:2005:250, præmis 42 og den deri nævnte retspraksis).
- 75 I dette lys skal der tages hensyn til, at når det drejer sig om at undersøge, om de nationale bestemmelser, der skal sikre effektiv gennemførelse af et direktiv, anvendes korrekt i praksis, er Kommissionen, som ikke har egne undersøgelsesbeføjelser på området, i vid udstrækning afhængig af de oplysninger, som er fremlagt af eventuelle klagere og af den pågældende medlemsstat (dom af 26.4.2005, Kommissionen mod Irland, C-494/01, EU:C:2005:250, præmis 43 og den deri nævnte retspraksis).
- 76 Heraf følger bl.a., at når Kommissionen har givet oplysninger, der fyldestgørende beviser, at bestemte forhold foreligger på den sagsøgte medlemsstats område, påhviler det den pågældende medlemsstat konkret og detaljeret at anfægte de således fremlagte oplysninger og følgerne heraf (dom af 26.4.2005, Kommissionen mod Irland, C-494/01, EU:C:2005:250, præmis 44 og den deri nævnte retspraksis).
- 77 Under sådanne omstændigheder må kontrol på stedet nemlig i første række gennemføres af de nationale myndigheder, der herved må samarbejde loyalt for at opfylde den forpligtelse, der påhviler alle medlemsstater til at bistå Kommissionen i udførelsen af dens generelle opgave (dom af 26.4.2005, Kommissionen mod Irland, C-494/01, EU:C:2005:250, præmis 45 og den deri nævnte retspraksis).

- 78 Når Kommissionen henviser til detaljerede klager, der beviser, at der foreligger gentagne traktatbrud i forhold til et direktivs bestemmelser, påhviler det således den berørte medlemsstat konkret at bestride de påståede faktiske omstændigheder i disse klager (dom af 26.4.2005, Kommissionen mod Irland, C-494/01, EU:C:2005:250, præmis 46 og den deri nævnte retspraksis).
- 79 I den foreliggende sag skal der tages hensyn til, at de oplysninger, som Irland selv har fremsendt vedrørende overholdelsen – eller overskridelsen – af de parameterværdier, der er fastsat i direktiv 98/83, og nærmere bestemt i bilag I, del B, hertil, hvad angår koncentrationerne af THM i drikkevandet, er videnskabelige data, som denne medlemsstat ikke har rejst tvivl om i den administrative fase, og som således udgør objektive, faktuelle omstændigheder.
- 80 Hvad i øvrigt angår Kommissionens bevis for, at Irland har vedtaget de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at drikkevandet er sundt og rent, i overensstemmelse med de forpligtelser, der påhviler denne medlemsstat i henhold til direktiv 98/83, kan medlemsstaterne ganske vist i medfør af artikel 288 TEUF og Domstolens faste praksis »bestemme form og midler« for gennemførelsen af dette direktiv, men de har pligt til at nå det resultat, der er fastsat heri. Selv om Irland således frit kan fastsætte midlerne til gennemførelse af direktivet i sin interne retsorden, under hensyntagen til dennes særlige karakteristika, skal denne medlemsstat dog overholde alle direktivets bestemmelser og derfor sikre, at koncentrationerne af THM i drikkevandet ikke overskrider 100 µg/l på hele Irlands område.
- 81 Eftersom Irland endnu ikke havde opfyldt denne forpligtelse ved udløbet af den frist, som Kommissionen havde givet denne medlemsstat i sin begrundede udtalelse – mere end 17 år efter den dato, hvorpå medlemsstaterne skulle have sikret, at deres forhold var i overensstemmelse med kravene i direktiv 98/83 – må det lægges til grund, at Kommissionen, ved at basere sig på de parametermålinger, som er fremlagt af Irland, og som viser overskridelse af grænseværdien for THM i drikkevandet i alle de offentlige vandforsyningsområder og alle de private fælles vandforsyningsnet, der er omhandlet i dette søgsmål, har ført tilstrækkeligt bevis for det påståede traktatbrud. Heraf følger, at de således konstaterede overskridelser skal anses for at være vedvarende, uden at Kommissionen skal fremlægge yderligere beviser i denne henseende.

c) Om de »specifikke og særlige faktorer«

1) Parternes argumentation

- 82 Irland har anført, at der skal tages hensyn til specifikke og kendetegnende faktorer af geografisk og miljømæssig art, nemlig bl.a. naturen og dens vandkilder, tilstedeværelsen af tørv, svage topografiske fald og nedbørsmængder over gennemsnittet, for så vidt som disse faktorer i visse tilfælde gør det væsentligt mere kompliceret at nå målet om at bringe koncentrationerne af THM i drikkevandet i overensstemmelse med de grænser, der er fastsat ved direktiv 98/83, navnlig når en effektiv desinfektionsproces samtidig skal opretholdes. De påkrævede udbedrende foranstaltninger er så omfattende, at de vil forudsætte strukturelle løsninger, såsom nye eller væsentligt forbedrede rensningsanlæg, som i sagens natur kræver store investeringer i tid og penge.

- 83 Kommissionen har i replikken gjort gældende, at der i selve direktiv 98/83 er taget højde for, at en medlemsstat eventuelt ikke er i stand til fuldt ud at overholde de forpligtelser, der er angivet i direktivet, og fastsat en særlig ramme for mulige dispensationer. Direktivet tillader ligeledes, at en medlemsstat i særlige tilfælde indrømmer en forlængelse af gennemførelsesfristen. Ifølge Kommissionen har Irland ikke gjort brug af nogen af disse muligheder.
- 84 Efter Kommissionens opfattelse har Irland været klar over problemet med den manglende overholdelse i næsten 20 år og har de facto haft meget længere tid, end hvad denne medlemsstat ville være blevet indrømmet i forbindelse med en af disse formelle dispensationer, uanset hvilken. Hverken de geologiske faktorer eller de krav, der følger af reglerne vedrørende fysisk planlægning og/eller miljøet, som Irland har henvist til, kan med føje påberåbes som begrundelse for denne langvarige manglende overensstemmelse.
- 85 Irland har i denne henseende fremhævet, at det drikkevand, der leveres i Irland, samlet set i vidt omfang overholder kravene i direktiv 98/83, og at den foreliggende sag vedrører forholdene på et bestemt tidspunkt, nemlig ved udløbet af fristen for overensstemmelse som fastsat i den begrundede udtalelse.
- 86 Selv hvis Kommissionens fortolkning af artikel 4, stk. 1, i direktiv 98/83 var korrekt, og de dispensationer, der er fastsat ved dette direktiv, var udtømmende, ændrer dette desuden ikke ved, at Domstolen allerede har fastslået, at udefrakommende omstændigheder, som medlemsstaterne ikke har indflydelse på, og som gør det umuligt eller usædvanligt vanskeligt for dem at overholde deres forpligtelser i henhold til et direktiv, selv om al fornøden omhu er udvist, kan begrunde forhold, som under alle andre omstændigheder ville udgøre en tilsidesættelse af de forpligtelser, der påhviler dem i henhold til EU-retten.

2) Domstolens bemærkninger

- 87 Som det fremgår af denne doms præmis 82, har Irland påberåbt sig en række geografiske, geologiske, miljømæssige og endog lovgivningsmæssige faktorer, som i visse tilfælde gør det særligt vanskeligt at nå målet om at bringe niveauerne af koncentrationer af THM i drikkevandet i overensstemmelse med de grænser, der er fastsat ved direktiv 98/83. Ifølge Irland fordrer disse faktorer desuden strukturelle løsninger, der kræver megen tid og betydelige finansielle midler.
- 88 Det fremgår af direktiv 98/83, navnlig af 29. betragtning hertil og af artikel 9, at dette giver en medlemsstat, der ikke er i stand til fuldt ud at overholde de forpligtelser, der er angivet i direktivet, mulighed for at fastsætte dispensationer fra de parameterværdier, der er fastsat i bilag I, del B, til direktivet. Desuden fastsætter direktivets artikel 15, at medlemsstaterne i særlige tilfælde kan anmode om en forlængelse af gennemførelsesfristen.
- 89 I den foreliggende sag har Irland ikke gjort brug af disse muligheder.
- 90 I øvrigt er proceduren i henhold til artikel 258 TEUF baseret på en objektiv konstatering af, at en medlemsstat har tilsidesat sine forpligtelser efter EUF-traktaten eller efter bestemmelser i den afledte ret (jf. i denne retning dom af 1.3.1983, Kommissionen mod Belgien, 301/81, EU:C:1983:51, præmis 8, og af 4.3.2010, Kommissionen mod Italien, C-297/08, EU:C:2010:115, præmis 81).

- 91 Når det er godt gjort, at der foreligger et traktatbrud, således som det er tilfældet i denne sag, er det uden betydning, om traktatbruddet beror på hensigten hos den medlemsstat, som traktatbruddet kan tilregnes, på dennes forsømmelighed eller på tekniske vanskeligheder, som medlemsstaten er stødt på ved gennemførelsen (dom af 1.10.1998, Kommission mod Spanien, C-71/97, EU:C:1998:455, præmis 15, og af 4.3.2010, Kommissionen mod Italien, C-297/08, EU:C:2010:115, præmis 82).
- 92 Under alle omstændigheder kan en medlemsstat, der møder vanskeligheder, som ikke umiddelbart kan overvindes, og som forhindrer den i at efterkomme sine EU-retlige forpligtelser, alene påberåbe sig en force majeure-situation i den periode, der er nødvendig for at afhjælpe disse vanskeligheder (dom af 13.12.2001, Kommissionen mod Frankrig, C-1/00, EU:C:2001:687, præmis 131).
- 93 Det skal i denne henseende fastslås, at hverken de geografiske, geologiske eller miljømæssige faktorer eller de krav, der følger af de regler vedrørende fysisk planlægning og/eller miljøet, som Irland har påberåbt sig, kan udgøre tilfælde af force majeure, der kan begrunde, at denne medlemsstat – næsten 17 år efter den frist, der er fastsat i overensstemmelse med artikel 14 i direktiv 98/83 – ikke har opfyldt de forpligtelser, der påhviler den i henhold hertil, selv om den har haft mulighed for at fastsætte midlertidige dispensationer på grundlag af direktivets artikel 9. Der er nemlig på ingen måde tale om kortvarige uforudsigelige begivenheder med en tidsmæssigt begrænset virkning, eftersom det står fast, at Irland har forsømt at »opretholde en effektiv og streng desinfektionsproces« for et ikke ubetydeligt antal offentlige vandforsyningsområder og private fælles vandforsyningsnet fra ikrafttrædelsen af direktiv 98/83, og at dette under alle omstændigheder var tilfældet ved udløbet af fristen for overensstemmelse som fastsat i den begrundede udtalelse.
- 94 Det følger heraf, at Irland ikke med føje kan fremføre argumenter vedrørende særlige geografiske, geologiske eller miljømæssige forhold på sit område eller regler vedrørende fysisk planlægning og/eller miljøet som begrundelse for en vedvarende tilsidesættelse af de forpligtelser, der påhviler denne medlemsstat i henhold til direktiv 98/83, og dette så meget desto mindre som overskridelsen af grænseværdien for koncentrationer af THM i drikkevandet for det første har været fastslået i en betydelig periode, og Irland for det andet ikke har gjort brug af de muligheder for dispensation, der er fastsat ved dette direktiv.
- 95 På denne baggrund skal det fastslås, at Irland har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 4, stk. 1, i direktiv 98/83, idet denne medlemsstat ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at drikkevandet opfylder minimumskravet vedrørende koncentrationerne af THM heri i overensstemmelse med de parameterverdier, der er fastsat i bilag I, del B, til dette direktiv, i 21 offentlige vandforsyningsområder, nemlig Schull, Drimoleague, Glenties-Ardara, Roundwood, Caragh Lake PWS 022A, Kilkenny City (Radestown) WS, Granard, Gowna, Staleen, Drumcondrath, Grangemore, Lough Talt Regional Water Supply, Ring/Helvick, Aughrim/Annacurra, Bray Direct, Greystones, Kilmacanogue, Newtown Newcastle, Enniskerry Public Supply, Wicklow Regional Public Supply og Ballymagroarty, og i 9 private fælles vandforsyningsnet, nemlig Crossdowney, Townawilly, Cloonluane (Renvyle), Lettergesh/Mullaghgloss, Bonane, Parke, Nephin Valley GWS, Curramore (Ballinrobe) og Keash.

2. *Det andet klagepunkt*

96 Kommissionen har med det andet klagepunkt gjort gældende, at Irland har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 8, stk. 2, i direktiv 98/83, idet denne medlemsstat ikke har sørget for, at der hurtigst muligt er blevet truffet udbedrende foranstaltninger til genoprettelse af drikkevandets kvalitet i de offentlige vandforsyningsområder og private fælles vandforsyningsnet, der er nævnt i den foregående præmis, og ikke har opprioriteret gennemførelsen af disse foranstaltninger, bl.a. under hensyntagen til, i hvilken udstrækning den relevante parameter værdi er blevet overskredet, og til den potentielle fare for sundheden.

a) Parternes argumentation

97 Kommissionen har i stævningen erindret om, at såfremt drikkevandet ikke overholder de parameter værdier, der er fastsat for den samlede værdi af THM-koncentrationerne som omhandlet i bilag I, del B, til direktiv 98/83, skal den pågældende medlemsstat i henhold til direktivets artikel 8, stk. 2, sørge for, at der »hurtigst muligt« træffes udbedrende foranstaltninger »til genoprettelse af drikkevandets kvalitet«, idet den bl.a. skal tage hensyn til, i hvilken udstrækning den pågældende parameter værdi er overskredet, og til den potentielle fare for sundheden.

98 I den foreliggende sag udgør den manglende overholdelse af den parameter værdi, der er fastsat for THM, pr. definition en potentiel fare for sundheden, for så vidt som vand, der ikke opfylder dette minimumskrav, ikke kan anses for at være rent og sundt.

99 Irland har selv medgivet, at antallet af overskridelser af de tilladte niveauer for THM-koncentrationer, der er konstateret på irsk område, er højt, sammenlignet med andre medlemsstater. Selv om medlemsstaterne har en vis skønsmargen ved fastlæggelsen af de foranstaltninger, der skal vedtages, skal disse desuden under alle omstændigheder sikre, at den periode, hvori grænseværdierne overskrides, bliver kortest mulig. Dog er der i den foreliggende sag, henset til bl.a. de oplysninger, der godtgør, at der har været overskridelser i næsten 20 år, ingen tvivl om, at Irland har tilsidesat denne forpligtelse. Selv om Irland havde pligt til at sikre overensstemmelse med parameter værdierne fra den 26. december 2003, og på trods af regelmæssig kommunikation med Kommissionen om denne manglende overensstemmelse siden 2013, er forholdene nemlig stadig ikke bragt i orden, selv om der er forløbet yderligere 10 år. Bl.a. viser oprettelsen af Irish Water i 2013 blot, at Irland har taget sig god tid til at handle, eftersom fristen for gennemførelse af direktiv 98/83 allerede dengang havde været overskredet i 10 år.

100 Kommissionen har ligeledes anført, at drikkevand indtages dagligt, og at der ikke er nogen anden lettilgængelig løsning for forbrugeren, hvis ledningsvandet ikke overholder de minimumskrav til renhed og sundhed, der er fastsat ved direktiv 98/83. Følgelig skal fortolkningen af begrebet »hurtigst muligt« være forholdsvis streng.

101 Irland har anført, at Kommissionen ikke har godtgjort, at medlemsstaten ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger til genoprettelse af drikkevandskvaliteten, og at stævningen er baseret på formodninger. Kommissionen har således ikke givet et eneste konkret eksempel på udbedrende foranstaltninger og/eller gennemførelsesforanstaltninger, som Irland burde have, men ikke har truffet. Irland har i denne henseende præciseret, at der er blevet gjort betydelige fremskridt, idet der er opnået overensstemmelse på lang sigt i alle de 73 offentlige vandforsyningsområder, der er nævnt i åbningskrivelsen, med undtagelse af 15 af disse.

- 102 Irland har ligeledes anført, at den blotte omstændighed, at overskridelser af THM-niveauerne er blevet konstateret, endda i en lang periode, ikke betyder, at de nødvendige udbedrende foranstaltninger og/eller gennemførelsesforanstaltninger ikke er blevet truffet. I mange af de tilfælde, der er genstand for dette søgsmål, har Irland desuden været nødt til i tidens løb at opdatere de foranstaltninger, som er blevet fundet nødvendige, for at sikre, at drikkevandet på lang sigt overholder kravene i direktiv 98/83, og hertil kommer, at gennemførelse af strukturelle løsninger også tager tid.
- 103 Irland har ikke bestridt, at udtrykket »hurtigst muligt« i artikel 8, stk. 2, i direktiv 98/83 betyder, at de nødvendige udbedrende foranstaltninger skal træffes inden for så kort tid som muligt. Vurderingen vedrørende dette kriterium kan imidlertid ikke foretages uafhængigt af de konkrete forhold i den berørte medlemsstat. Der skal bl.a. tages hensyn til forholdene i det pågældende vandforsyningsnet for at vurdere, om de nødvendige udbedrende foranstaltninger er blevet truffet »hurtigst muligt« som omhandlet i artikel 8, stk. 2, hvilket Kommissionen ikke har gjort i den foreliggende sag.
- 104 Kommissionen har erindret om, at det – ligesom det gælder for traktatbrudssøgsmål generelt – ikke tilkommer den at fremlægge en liste over hypotetiske foranstaltninger, som kunne have været truffet for hvert ikke overensstemmende distributionsområde. Desuden har den ikke – i modsætning til, hvad Irland har anført – baseret sig på en formodning. Kommissionen har fremhævet, at den ikke blot konstaterede overskridelser af parameterværdierne for THM, men også, at disse overskridelser mindst havde varet siden 2012, og at de tidspunkter, som Irland angav for, hvornår medlemsstaten på lang sigt ville have opnået overholdelse af parameterværdierne for THM-koncentrationerne, blev udskudt, i de fleste tilfælde flere gange, for alle de offentlige vandforsyningsområder, der er omhandlet i dette søgsmål.

b) Domstolens bemærkninger

- 105 I henhold til artikel 8, stk. 2, i direktiv 98/83 skal en medlemsstat, såfremt parameterværdien for koncentrationerne af THM i drikkevandet er blevet overskredet, »hurtigst muligt« træffe de nødvendige udbedrende foranstaltninger og opprioritere disse med henblik på at bringe niveauet af disse koncentrationer i overensstemmelse med den grænse, der er fastsat i bilag I, del B, til dette direktiv, idet medlemsstaten bl.a. skal tage hensyn til, i hvilken udstrækning den pågældende parameterværdi er overskredet, og til den potentielle fare for sundheden.
- 106 Irland har først og fremmest gjort gældende, at Kommissionen ikke har godtgjort, at medlemsstaten ikke har truffet de nødvendige udbedrende foranstaltninger, og at Irlands påståede traktatbrud i denne henseende er støttet på formodninger. Kommissionen har ikke givet et eneste konkret eksempel på udbedrende foranstaltninger og/eller gennemførelsesforanstaltninger, som Irland burde have truffet.
- 107 Det bemærkes i denne henseende, at det i et traktatbrudssøgsmål i medfør af artikel 258 TEUF påhviler Kommissionen at godtgøre, at det hævdede traktatbrud foreligger, og således bevise, at en medlemsstat ikke har overholdt en forpligtelse i henhold til en EU-retlig bestemmelse, og Kommissionen kan ikke påberåbe sig nogen formodning herfor (dom af 10.11.2020, Kommissionen mod Italien (Grænseværdier – PM₁₀), C-644/18, EU:C:2020:895, præmis 83). I den foreliggende sag kan det imidlertid ikke lægges til grund, at Kommissionen påberåber sig en simpel formodning for, at Irland ikke har truffet de nødvendige udbedrende foranstaltninger som omhandlet i artikel 8, stk. 2, i direktiv 98/83, eftersom overskridelser af grænseværdier, som i

omfang og varighed er betydelige, således som det er tilfældet i denne sag, i sig selv udgør et bevis for, at Irland ikke har truffet sådanne foranstaltninger (jf. analogt dom af 4.3.2021, Kommissionen mod Det Forenede Kongerige (Grænseværdier – NO₂), C-664/18, EU:C:2021:171, præmis 135).

- 108 Det følger af fast retspraksis, at selv om medlemsstaterne råder over en vis skønsmargen i forbindelse med fastlæggelsen af de udbedrende foranstaltninger, der skal træffes, skal disse sikre, at den periode, hvor grænseværdierne overskrides, bliver kortest mulig (jf. i denne retning dom af 10.11.2020, Kommissionen mod Italien (Grænseværdier – PM₁₀), C-644/18, EU:C:2020:895, præmis 136 og den deri nævnte retspraksis).
- 109 Det fremgår desuden af sagsakterne for Domstolen, at de oprindeligt anslåede tidspunkter for overensstemmelse er blevet udsat af Irland i forbindelse med hver ny statusrapport, således at tidsplanen for de påtænkte udbedrende foranstaltninger ligeledes er blevet væsentligt udskudt, og overskridelserne af grænseværdierne for THM-koncentrationerne mindst har varet siden 2012.
- 110 Allerede ved offentliggørelsen af den første statusrapport anerkendte Irland nemlig, at moderniseringsarbejdet var forsinket med hensyn til 19 af i alt 81 forsyningsnet. I den tredje statusrapport var der henvist til yderligere forsinkelser vedrørende 23 af i alt 73 forsyningsnet. I svaret på åbningsskrivelsen udskød Irland tidspunktet for, hvornår forholdene i medlemsstaten ville være i overensstemmelse med kravene, til 2021, og i svaret på den begrundede udtalelse blev dette tidspunkt igen udskudt, denne gang til 2023.
- 111 I modsætning til, hvad Irland har hævdet, kan et traktatbrud også fortsat være vedvarende på trods af en eventuel delvis nedadgående tendens for de overskridelsesniveauer, der kan konstateres på baggrund af de indsamlede oplysninger, som imidlertid ikke fører til, at denne medlemsstat overholder de parameterværdier, som den har pligt til at overholde (jf. i denne retning dom af 22.2.2018, Kommissionen mod Polen, C-336/16, EU:C:2018:94, præmis 65, og af 30.4.2020, Kommissionen mod Rumænien (Overskridelse af grænseværdierne for PM₁₀), C-638/18, EU:C:2020:334, præmis 70) Dette er tilfældet i den foreliggende sag.
- 112 Det fremgår nemlig af sagsakterne for Domstolen og de faktiske omstændigheder, der er nævnt i forbindelse med undersøgelsen af det første klagepunkt, at det er åbenbart, at Irland ikke rettidigt har truffet egnede foranstaltninger med henblik på at sikre, at perioden med overskridelse af grænseværdierne for THM-koncentrationer bliver kortest mulig i de offentlige vandforsyningsområder og de private fælles vandforsyningsnet, der er omhandlet i dette søgsmål. Som fremhævet i denne doms præmis 109 har overskridelsen af disse grænseværdier således været systematisk og vedvarende mindst siden 2012 i disse vandforsyningsområder og -net på trods af den forpligtelse, som påhviler Irland til at træffe alle egnede og effektive foranstaltninger og opprioritere sine gennemførelsesforanstaltninger for at opfylde kravet om, at overskridelsesperioden skal være kortest mulig (jf. analogt dom af 10.11.2020, Kommissionen mod Italien (Grænseværdier – PM₁₀), C-644/18, EU:C:2020:895, præmis 146 og den deri nævnte retspraksis).
- 113 Selv om Irland i henhold til artikel 14 i direktiv 98/83 havde pligt til at træffe de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at kvaliteten af drikkevand blev bragt i overensstemmelse med dette direktiv senest den 26. december 2003, havde denne medlemsstat indtil udløbet af den frist, som Kommissionen gav den i sin begrundede udtalelse, dvs. 17 år senere, og selv efter indledningen fra 2013 af regelmæssig kommunikation med Kommissionen om den manglende overensstemmelse, forsat ikke sikret denne.

- 114 En sådan situation viser i sig selv, uden at det er nødvendigt at foretage en nøjere undersøgelse af indholdet af de foranstaltninger, som Irland har truffet i de forskellige offentlige vandforsyningsområder og private fælles vandforsyningsnet, der er omhandlet i dette søgsmål, at denne medlemsstat ikke har gennemført egnede og effektive foranstaltninger og ikke har opprioriteret sine gennemførelsesforanstaltninger med henblik på bringe overskridelsen af grænseværdierne af THM-koncentrationer til ophør »hurtigst muligt« som omhandlet i artikel 8 i direktiv 98/83 (jf. analogt dom af 10.11.2020, Kommissionen mod Italien (Grænseværdier – PM₁₀), C-644/18, EU:C:2020:895, præmis 147 og den deri nævnte retspraksis).
- 115 Hvad angår Irlands argument om, at det er nødvendigt for den berørte medlemsstat at have tilstrækkeligt lange frister til, at foranstaltningerne kan få virkning, må det fastslås, at Irland, således som det bl.a. fremgår af denne doms præmis 93, 109 og 110, i det foreliggende tilfælde de facto har haft en særlig lang frist til at bringe sine forhold i overensstemmelse med kravene i direktiv 98/83, henset til de frister herfor, der er fastsat i direktivet, og som fandt anvendelse på alle medlemsstaterne (jf. analogt dom af 10.11.2020, Kommissionen mod Italien (Grænseværdier – PM₁₀), C-644/18, EU:C:2020:895, præmis 148 og den deri nævnte retspraksis).
- 116 Hvad i øvrigt angår Irlands argument om, at de frister for overensstemmelse, som medlemsstaten har meddelt, er tilpasset omfanget af de strukturelle omstillinger, der er nødvendige med henblik på at bringe overskridelserne af grænseværdierne for koncentrationerne af THM i drikkevandet til ophør, henset til bl.a. vanskelighederne med hensyn til den fysiske planlægning, tilstedeværelsen af tørvemoser og svage topografiske fald, nedbørsmængder over årsgennemsnittet i andre medlemsstater, karakteren af de irske vandmasser, der er naturligt rige på organisk materiale, og de socioøkonomiske og budgetmæssige udfordringer med hensyn til de investeringer, der skal foretages, bemærkes, at Domstolen allerede med hensyn til lignende argumenter har fastslået, at den berørte medlemsstat skal godtgøre, at de vanskeligheder ved at bringe overskridelserne af grænseværdierne til ophør, som den har henvist til, vil udelukke, at overensstemmelse ville kunne være opnået inden for mindre lange frister (jf. i denne retning dom af 10.11.2020, Kommissionen mod Italien (Grænseværdier – PM₁₀), C-644/18, EU:C:2020:895, præmis 151 og den deri nævnte retspraksis), hvilket Irland ikke har gjort i forbindelse med dette søgsmål.
- 117 Under alle omstændigheder er strukturelle vanskeligheder i forbindelse med de socioøkonomiske og budgetmæssige udfordringer ved omfattende investeringer, der skal foretages, eller de topografiske forhold, ikke i sig selv af ekstraordinær karakter, og de kan derfor ikke begrunde vedvarende overskridelser af parameterværdien for koncentrationer af THM i drikkevandet i mere end ti år (jf. analogt dom af 10.11.2020, Kommissionen mod Italien (Grænseværdier – PM₁₀), C-644/18, EU:C:2020:895, præmis 152 og den deri nævnte retspraksis).
- 118 Det følger af det ovenstående, at ingen af de argumenter, som Irland har fremført, kan rejse tvivl om den konstatering, at denne medlemsstat har tilsidesat sin forpligtelse til at sikre, at perioden med overskridelse af disse grænseværdier bliver kortest mulig, ved så hurtigt som muligt at træffe de nødvendige foranstaltninger til genoprettelse af en vandkvalitet, der overholder kravene i direktiv 98/83.
- 119 Med hensyn til den kritik, som Irland har rettet mod Kommissionen for ikke at have givet konkrete eksempler på udbedrende foranstaltninger og/eller gennemførelsesforanstaltninger, som Irland burde have truffet, bemærkes, at det ikke tilkommer Kommissionen at fremlægge en liste over hypotetiske foranstaltninger, som kunne have været truffet for hvert offentligt vandforsyningsområde eller private fælles vandforsyningsnet, der ikke opfylder kravene. En sådan praksis ville nemlig være i modstrid med den selvbestemmelsesret, som medlemsstaterne har med

hensyn til valget af midler til gennemførelse af et direktiv på deres område inden for den frist, som EU-lovgiver har fastsat. Følgelig var det derimod Irland, der hurtigst muligt skulle fastlægge, hvilke foranstaltninger denne medlemsstat fandt passende med henblik på at sikre, at forholdene i Irland blev bragt i overensstemmelse med grænseværdierne for THM-koncentrationer som fastsat ved direktiv 98/83, og underrette Kommissionen om disse foranstaltninger og om udviklingen med hensyn til denne overensstemmelse.

- 120 Dette er endnu vigtigere, når henses til de risici for menneskers sundhed og miljøet, som en høj koncentration af THM i drikkevandet udgør, således som det er nævnt i denne doms præmis 29. Dette er grunden til, at bilag I, del B, til direktiv 98/83, således som det udtrykkeligt fremgår af direktivets artikel 5, stk. 2, fastsætter den tærskel for koncentrationen af THM pr. liter, hvorunder det ikke kan sikres, at drikkevandet er »rent og sundt«, idet medlemsstaterne i øvrigt frit kan fastsætte strengere krav. Det følger heraf, at overskridelsen af parameterværdierne for koncentrationerne af THM i drikkevandet i de offentlige vandforsyningsområder og i de private fælles vandforsyningsnet, der er omhandlet i dette søgsmål, henset til dens vedvarende karakter, kunne udgøre en potentiel risiko for menneskers sundhed.
- 121 Det følger heraf, at Kommissionens andet klagepunkt skal tiltrædes.
- 122 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det fastslås, at Irland har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 4, stk. 1, i direktiv 98/83, sammenholdt med bilag I, del B, hertil, og dette direktivs artikel 8, stk. 2,
- idet denne medlemsstat ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at drikkevandet opfylder minimumskravet vedrørende koncentrationerne af THM heri i overensstemmelse med de parameterværdier, der er fastsat i bilag I, del B, til dette direktiv, i 21 offentlige vandforsyningsområder, nemlig Schull, Drimoleague, Glenties-Ardara, Roundwood, Caragh Lake PWS 022A, Kilkenny City (Radestown) WS, Granard, Gowna, Staleen, Drumcondrath, Grangemore, Lough Talt Regional Water Supply, Ring/Helvick, Aghrim/Annacurra, Bray Direct, Greystones, Kilmacanogue, Newtown Newcastle, Enniskerry Public Supply, Wicklow Regional Public Supply og Ballymagroarty, og i 9 private fælles vandforsyningsnet, nemlig Crossdowney, Townawilly, Cloonluane (Renvyle), Lettergesh/Mullaghgloss, Bonane, Parke, Nephin Valley GWS, Curramore (Ballinrobe) og Keash, og
  - idet denne medlemsstat ikke har sørget for hurtigst muligt at træffe de nødvendige udbedrende foranstaltninger til genoprettelse af drikkevandets kvalitet i ovennævnte offentlige vandforsyningsområder og private fælles vandforsyningsnet og ikke har opprioriteret gennemførelsen af disse foranstaltninger, bl.a. under hensyntagen til, i hvilken udstrækning den relevante parameterværdi er blevet overskredet, og til den potentielle fare for sundheden.

Sagsomkostninger

- 123 I henhold til artikel 138, stk. 1, i Domstolens procesreglement pålægges det den tabende part at betale sagsomkostningerne, hvis der er nedlagt påstand herom.
- 124 Da Kommissionen har nedlagt påstand om, at Irland tilpligtes at betale sagsomkostningerne, og da denne medlemsstat har tabt sagen, bør det pålægges den at bære sine egne omkostninger og betale Kommissionens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser udtaler og bestemmer Domstolen (Niende Afdeling):

- 1) Irland har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 4, stk. 1, i Rådets direktiv 98/83/EF af 3. november 1998 om kvaliteten af drikkevand, sammenholdt med bilag I, del B, hertil, og dette direktivs artikel 8, stk. 2, idet denne medlemsstat
  - ikke har truffet de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at drikkevandet opfylder minimumskravet vedrørende koncentrationerne af trihalomethaner heri i overensstemmelse med de parameterværdier, der er fastsat i bilag I, del B, til dette direktiv, i 21 offentlige vandforsyningsområder, nemlig Schull, Drimoleague, Glenties-Ardara, Roundwood, Caragh Lake PWS 022A, Kilkenny City (Radestown) WS, Granard, Gowna, Staleen, Drumcondrath, Grangemore, Lough Talt Regional Water Supply, Ring/Helvick, Aghrim/Annacurra, Bray Direct, Greystones, Kilmacanogue, Newtown Newcastle, Enniskerry Public Supply, Wicklow Regional Public Supply og Ballymagroarty (Irland), og i 9 private fælles vandforsyningsnet, nemlig Crossdowney, Townawilly, Cloonluane (Renvyle), Lettergesh/Mullaghgloss, Bonane, Parke, Nephin Valley GWS, Curramore (Ballinrobe) og Keash (Irland), og
  - ikke har sørget for hurtigst muligt at træffe de nødvendige udbedrende foranstaltninger til genoprettelse af drikkevandets kvalitet i ovennævnte offentlige vandforsyningsområder og private fælles vandforsyningsnet og ikke har opprioriteret gennemførelsen af disse foranstaltninger, bl.a. under hensyntagen til, i hvilken udstrækning den relevante parameterværdi er blevet overskredet, og til den potentielle fare for sundheden.
- 2) Irland betaler sagsomkostningerne.

Underskrifter